

Valgret, hvorimod der af Hovedpersoner i Handel, Haandværk og Industri, altsaa af de mere velstillede, kun udelukkes hver syvende. Man ser altsaa, hvordan denne Indskrænkning foregaar med rivende Tiltagen nedefter i Samfundet saaledes, at de store, brede Befolkningslag i højeste Grad forurettes. Dette hænger naturligvis i særlig Grad sammen med de Virkninger, Indskrænkningen har for Kvindernes Vedkommende. Det er i Virkeligheden meget store Dele af de arbejdende Kvinder, som udelukkes fra kommunal Valgret. Den Udvidelse af den kommunale Valgret til Tjenestefolkene, som fandt Sted ved Loven af 1908, er for en stor Del blevet en Papirbestemmelse. Særlig gælder det for Københavns Vedkommende. Af 9,217 Tjenestefolk over 25 Aar, som skulde have kommunal Valgret her i København, fik ved sidste Valg kun 199 Valgret. I den Grad er Udvidelsen af den kommunale Valgret til Tjenestefolkene, i alt Fald for Københavns Vedkommende, blevet en ren Papirbestemmelse: af henved 10,000 er der ikke 200, som har faaet Valgret!

Til disse Indskrænkninger, som følger af Kravet om Skatteydelse, der yderligere ved Loven af 1908 i hvert Fald for Københavns Vedkommende blev skærpet ved Kravet om betalt Skat — der blev her i København ved sidste Kommunalvalg strøget paa Grund af Skatterestance ikke mindre end 12,000, som ellers vilde have faaet kommunal Valgret —, kommer den bevidste Indskrænkning, som blev gennemført i 1908, nemlig Forlængelsen af Opholdsbestemmelsen til omkring 2 Aar. Der foreligger heller ikke for Landets Vedkommende nogen Statistik over, hvorledes denne Opholdsbestemmelse har virket ved de sidste kommunale Valg, men der foreligger en Statistik baade for Købstædernes og for Københavns Vedkommende. For Københavns Vedkommende medførte denne Bestemmelse, at 3,260, som ellers vilde have haft Valgret, blev strøgne af Valglisten, for Frederiksbergs Vedkommende, at 3,226 blev strøgne af Valglisten, og for Købstædernes Vedkommende, at 8,470, som ellers vilde have haft Valgret, blev strøgne af Valglisten. For Landets Vedkommende er det sikkert ogsaa overmaade mange, som har mistet deres Valgret i Kraft af denne Opholdsbestemmelse. Og saa maa vi tilmed huske paa, at dette Forhold blev mildnet ved § 34 i Loven af 1908, denne Paragraf, som indførte en Overgangsbestemmelse, hvorefter ingen, som ved et tidligere kommunalt Valg havde

haft kommunal Valgret, kunde miste den. Det var en Overgangsbestemmelse, som blev indført, hvorved Opholdsbestemmelsen ikke kom til at virke saa uheldigt ved de første kommunale Valg, som den ellers vilde have gjort. Ved de kommunale Valg, som nu skal foregaa til førstkommende Marts, vil denne Overgangsbestemmelse ikke gælde. Der vil altsaa Opholdsbestemmelsen gøre sig fuldt ud gældende og sikkert rasere endnu flere af Valglisten, end det er oplyst efter denne Statistik for sidste Valgs Vedkommende. Altsaa, i Principet har vi vel almindelig kommunal Valgret, og derfor kan det sikkert ogsaa med Rette i den nuværende Forfatningsdiskussion hævdes, at principielt grundlægges den nye Forfatning og ogsaa dens Landsting paa den almindelige Valgret. Men i Praksis holder det ikke Stik; i Praksis har vi ikke fuldt ud lige og almindelig Valgret.

Nu vil man maaske mene, at netop Fremsættelsen af det nye Forfatningsforslag kan vanskeliggøre Arbejdet for at faa gennemført lige og almindelig Valgret i Kommunerne. Det tror jeg imidlertid ikke. Efter de Røster, som i Almindelighed har hævet sig, ogsaa fra Venstres Side, om, at det, man tilstræber, er den almindelige Valgrets Gennemførelse: Som Grundlag for hele Forfatningen, ogsaa for Landstinget, har man ønsket den almindelige Valgret gennemført fuldt ud ogsaa for Kommunernes Vedkommende. Det er den almindelige Valgret, man hævder, det er paa det Grundlag, man vil forhandle — som man siger: til alle Sider, og det er meget prisværdigt —, det er det Princip, det Grundlag, som skal give Forfatningssagen Styrke til Gennemførelse. Jeg tror derfor, der ikke bør være den mindste Betænkelighed fra demokratisk Side ved at stille sig fuldt ud paa dette Grundlag. Jeg har ganske vist hørt en enkelt Røst hæve sig i modsat Retning. Jeg har set et enkelt Medlem af Venstre, det ærede Medlem fra Hjørring (J. Sørensen), skrive i et nordjydsk Blad, at han var betænkelig ved Forfatningsforslaget af den Grund, at det ikke grundlovfæstede de kommunale Valgbestemmelser. Han ønsker netop de kommunale Valgbestemmelser grundlovfæstede for at bevare de nuværende Indskrænkninger, bl. a. det toaarige Ophold; han var bange for, at fik vi først den nye Forfatning, vilde der meget snart derefter følge en faktisk Udvidelse af den kommunale Valgret. Altsaa, netop af Frygt for, at den almindelige Valgret skulde blive en